

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jacek Grela

w sprawie z wniosku A. K.
przy uczestnictwie M. K.
o ochronę praw autorskich,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 lutego 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestnika
od postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 grudnia 2019 r., sygn. akt VI ACa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 28 lutego 2017 r. Sąd Okręgowy w W. w sprawie z wniosku A. K. z udziałem M. K. zezwolił wnioskodawcy, jako współautorowi, na wykonywanie w całości autorskich praw majątkowych do utworów słowno-muzycznych szczegółowo wymienionych w pkt 1-14, przy czym zastrzegł, że: wnioskodawca jest uprawniony do publicznego wykonywania wymienionych utworów słowno-muzycznych, w tym również z towarzyszeniem wybranych przez siebie muzyków - z zastrzeżeniem, że utwory te będą wykonywane wyłącznie z zachowaniem ich oryginalnej (pierwotnej) stylistyki, określonej przez ramy gatunku pop-rock oraz że nie będą wykonywane w celach reklamowych ani politycznych; z

tytułu publicznego wykonywania przez wnioskodawcę wymienionych w punktach 1-14 utworów słowno-muzycznych uczestnikowi przysługuje stosowne wynagrodzenie, płatne w terminach półrocznych do 30 kwietnia każdego roku za II półrocze roku poprzedniego i do 31 października każdego roku za I półrocze roku bieżącego.

Postanowieniem z 20 grudnia 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację uczestnika.

W skardze kasacyjnej uczestnik jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazał na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zdaniem skarżącego, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, wymagające dokonania wykładni: art. 1 ust. 1, art. 9 ust. 1, 2, 3 i 5, w związku z art. 16 i 17 i 60 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz odpowiednio art. 206 k.c., w odniesieniu do praw współtwórcy do utworów współautorskich o charakterze utworów łącznych, w zakresie możliwości ubiegania się o wydanie i treści zastępczego zezwolenia Sądu, w odniesieniu do praw współautorskich uczestnika do publicznych wykonań utworów współautorskich, których współautorami są wnioskodawca i uczestnik, wymienionych w postanowieniach wydanych w sprawie, w szczególności co do tego: 1. czy wykonywanie publiczne utworów będących tzw. utworami łącznymi (słowno-muzycznymi), do całości takich utworów w zakresie zezwolenia na ich wykonania publiczne w odniesieniu do praw uczestnika jako współtwórcy, stanowią wykonanie jedynie autorskich praw majątkowych do tych utworów, czy również wykonywanie autorskich praw osobistych, w konsekwencji czego rozporządzanie prawami do utworu, mające za przedmiot te prawa, ma charakter mieszany, osobisto-majątkowy i w związku z tym, że uprawnienia współtwórców wynikające z przysługujących im autorskich praw osobistych stanowią składnik występujący przy wykonywaniu tych praw wespół z autorskimi prawami majątkowymi do tych utworów, niezależnie od naruszenia w zaskarżonych postanowieniach w sprawie osobistego prawa do nadzoru autorskiego, stanowiącego jedno z fundamentalnych autorskich praw osobistych (art. 16 pkt 5 PrAut); 2. czy zezwolenie na publiczne

wykonania utworów łącznych autorstwa wnioskodawcy i uczestnika może być objęte zastępczym zezwoleniem ujętym generalnie (blankietowo), jako obejmujące całość czynności rozpowszechnia utworów na polu eksploatacji publicznych wykonań, według uznania wnioskodawcy, udzielonym w odniesieniu do praw drugiego współautora (uczestnika), obejmujących zarówno autorskie prawa osobiste, jak i majątkowe do utworów współautorstwa uczestnika objętych takim zezwoleniem; 3. czy zezwolenie takie powinno zastrzegać, że wykonywanie na jego podstawie praw uczestnika jako współautora w zakresie wykonań publicznych do utworów współautorskich w taki sposób, aby zgoda na wykonania publiczne zastąpiona orzeczeniem Sądu, powinna być uzależniona od zastrzeżenia uczestnikowi możliwości każdorazowego uprzedniego pełnego zapoznania się z zamierzonym sposobem rozpowszechniania utworów jego współautorstwa, w odniesieniu do poszczególnych aktów eksploatacji dokonywanych na podstawie tego zezwolenia, w szczególności co do tego, kto ma ich dokonywać jako artysta wykonawca (artyści wykonawcy), gdzie, w jakich terminach, w ramach jakiego przedsięwzięcia (co do charakteru imprezy artystycznej), w jaki sposób jeśli idzie o koncepcję programową i na jakich warunkach biznesowych, w tym dotyczących wynagrodzenia autorskiego uczestnika, a to dla umożliwienia uczestnikowi zgłoszenia zastrzeżeń ze względu na zagrożenie naruszenia jego interesów, mających uzasadnienie w treści jego autorskich praw osobistych i majątkowych jako współautora całości tych utworów. Na wypadek uznania, że zezwolenie sądu może mieć charakter ogólny: 4. czy zezwolenie na wykonania publiczne zastępujące zgodę współtwórcy utworów może poprzestawać jedynie na ogólnie ujętym zastrzeżeniu odnośnie zachowania oryginalnej (pierwotnej) stylistyki utworów, określonej przez ramy gatunku pop-rock oraz że wykorzystanie utworów nie będzie następowało w celach reklamowych lub politycznych, a także, że z tytułu publicznych wykonań utworów objętych zezwoleniem wnioskodawca obowiązany będzie do wypłaty ex post stosownego co do wysokości wynagrodzenia w określonych w zezwoleniu terminach? Co za tym idzie, nie dochodzi do naruszenia autorskich osobistych i majątkowych praw uczestnika, gdy zarządzanie przez wnioskodawcę w pozostałym zakresie całością utworów objętych udzielonym zezwoleniem zostaje pozostawione swobodnemu uznaniu wnioskodawcy, któremu

tak ujęte zezwolenie zostało udzielone?; 5. czy zezwolenie udzielone przez Sąd na wykonania publiczne całością wymienionych w zezwoleniu utworów łącznych współautorstwa wnioskodawcy i uczestnika jako współtwórcy tych utworów, powinno dotyczyć każdej z osobna określonej czynności mającej za przedmiot wykonywanie praw do wykonan publicznych i powinno określać, w sposób zindywidualizowany, w odniesieniu do poszczególnych utworów współautorskich i poszczególnych przedsięwzięć (aktów eksploatacji) mających za przedmiot publiczne wykonania podejmowane przez wnioskodawcę jako osobę, która na podstawie tego zezwolenia została umocowana do zarządzania rozpowszechnianiem oznaczonych utworów współautorskich na polu eksploatacji wykonan publicznych całością poszczególnych utworów, w sposób umożliwiający uczestnikowi, jako ich współautorowi, uprzednie zapoznanie się z zamierzonym sposobem rozpowszechniania poszczególnych utworów i całością warunków w ramach zamierzonego konkretnego przedsięwzięcia artystycznego, a to w celu umożliwienia uczestnikowi zgłoszenia ewentualnych zastrzeżeń, na wypadek gdyby zamierzony przez wnioskodawcę sposób korzystania uzasadniał obawę naruszenia osobistych lub majątkowych interesów uczestnika, w odniesieniu do jego poszczególnych utworów współautorskich.

W ocenie skarżącego, występuje także potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 9 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W judykaturze już wielokrotnie wypowiedano się na temat charakterystyki skargi kasacyjnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18, niepubl.). Wskazano tam m.in., że skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny

środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej.

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony - co należy podkreślić - wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia występowania w sprawie (por. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, z 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, z 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, z 26 września 2005 r., II PK 98/05, z 10 maja 2019 r., I CSK 627/18).

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (por. m.in. niepublikowane postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r. II CZ 102/02, z 28 marca 2007r. II CSK 84/07, z 11 stycznia 2008 r. I UK 283/07 i z 8 lipca 2008 r. I CSK 111/08).

Skarżący potraktował zamiennie obie powołane przesłanki przedsądu, do czego nie ma podstaw, ponieważ pkt 1 i 2, znajdujące się w art. 398⁹ k.p.c. dotyczą różnych przyczyn składania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Uzasadnienie wniosku jest pobieżne, niemal zdawkowe i nie powołano w nim argumentów, które mogłyby świadczyć, że w sprawie spełniona została któraś z przesłanek przyjęcia sprawy do rozpoznania. Należy wskazać, iż nie jest rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna powinna być przyjęta do rozpoznania, doszukiwanie się jurydycznej argumentacji mającej wykazać istnienie istotnego zagadnienia prawnego. Samo zaś sformułowanie zagadnienia prawnego, bez przedstawienia argumentacji służącej wykazaniu, że to zagadnienie rzeczywiście występuje i wymaga wyjaśnienia przez Sąd Najwyższy, nie jest wystarczające.

Przez rozbieżność, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Jest zatem oczywiste, że rozbieżności tej nie ma w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmienne wnioski prawne, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh lub bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych albo przy zasadniczo innych żądaniach i zarzutach stron. Nie należy więc zrównywać wielokierunkowości stosowania prawa w niejednakowych stanach faktycznych oraz różnorodności orzecznictwa - naturalnej i uzasadnionej - z rozbieżnością orzecznictwa, zasadniczo niepożądaną i wymagającą krytycznej oceny oraz ewentualnej eliminacji. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania opartego na przyczynie przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. nie jest więc wystarczające przytoczenie spraw i oznaczających je sygnatur bez wykazania, że rozbieżność w orzecznictwie rzeczywiście występuje, że jest istotna i że wyraża się odmiennością rozstrzygnięć wydanych w takich samych lub bardzo podobnych okolicznościach faktycznych i prawnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15, OSNC 2016, nr 2, poz. 29). Skarga kasacyjna takich argumentów nie zawiera.

Biorąc to pod uwagę Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej, nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

jw